

Oponentský posudek na rigorózní práci Mgr. Ivany Šafářové
Pořízení pro případ smrti
Současná právní úprava a úprava v novém občanském zákoníku

Autorka zvolila za předmět svého bádání problematiku dědického práva, konkrétně té jeho části, která se dotýká vědomé dispozice s majetkem pořizovatele. Téma je vybráno vhodně, protože je vzhledem k nové právní úpravě aktuální a navíc lze na něm přesvědčivě demonstrovat posílenou autonomii vůle, která právě v oblasti dědického práva je naplněna vrchovatě (srov. např. výklad autorky na str. 24, na které rozebírá výklad závěti). Dnes platná právní úprava řadí mezi pořízení pro případ smrti kromě závěti i dědickou smlouvu a dovětek. Pozornost autorky se soustředila zejména na závěť jako na jednostranné odvolatelné právní jednání. Zevrubně ji charakterizuje a přidává podrobný výklad i o vedlejších doložkách v závěti, které podle předchozí úpravy nebyly možné. Se zvláštním zájmem jsem četl autorčin výklad o dědické substituci a zvláště pak svěřenském nástupnictví, které výrazně rozšiřují možnosti pořizovatele o svém majetku do budoucna. Domnívá se autorka, že právní úprava poměru mezi předním a následným dědicem je vyřešena uspokojivě? Nelze ztrácet ze zřetele i další možnosti, které zákon pořizovateli nabízí, a to mimo oblast dědického práva (zřízení svěřenského fondu, darování pro případ smrti).

Dalším velmi silným dědickým titulem je dědická smlouva (str. 132). Autorka správně akcentuje její smluvní charakter, který se propojuje s povoláním za dědice. Některé rysy platné právní úpravy však začínají být již kritizovány (např. nemožnost povolat smluvního dědice k celému majetku, oprávnění zůstavitele nakládat s majetkem podle libosti za svého života, aj.). Přitakává autorka těmto kritickým výhradám?

Silně diskutovanou byla v legislativním procesu otázka poměru vůle zůstavitele a vůle dědiců, kteří v pozůstalostním řízení nenalézají prostor pro jiné uspořádání zůstavitelova majetku, než které jim zůstavitel pořízením pro případ smrti předepsal.

Jak autorka hodnotí platnou právní úpravu rozdělení pozůstalosti dědicům?

Uzavírám, že práce prokazuje velmi dobré znalosti autorky ze zvoleného tématu. Dokázala podat analytický výklad všech otázek, které obsah práce obohacují. Práce je dobře systematicky uspořádána, jazyk je kultivovaný a elegantní. Práce s literaturou a znalost judikatury je velmi dobrá.

Docházím proto k závěru, že rigorózní práce Mgr. I. Šafářové splňuje požadavky kladené na práce rigorózní, a proto ji doporučuji k obhajobě. V rámci rozpravy necht' se autorka vyjádří k shora položeným otázkám.

V Praze dne 22.2.2017

Prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.